

RAPPORTER

80/5

SKATTEMODELLEN LOTTE

TESTING AV FRAMSKRIVINGSMETODER

AV
OLE K. HOVLAND

**STATISTISK SENTRALBYRÅ
OSLO**

RAPPORTER FRA STATISTISK SENTRALBYRÅ 80/5

SKATTEMODELLEN LOTTE

TESTING AV FRAMSKRIVINGSMETODER

AV
OLE K. HOVLAND

OSLO 1980
ISBN 82-537-1088-7
ISSN 0332-8422

FORORD

Byrået har flere modeller som bl.a. brukes til å analysere ulike sider av skattesystemet. For mange formål vil det være behov for å framskrive datagrunnlaget i modellene til mer aktuelle beregningsår. Denne rapporten tar for seg en av skattemodellene, som har navnet LOTTE, og tester ulike framskrivingsmetoder av datagrunnlaget i modellen mot data fra Statistisk Sentralbyrås Inntektsstatistikk og Skattestatistikk.

Arbeidet er utført ved Gruppe for skatteforskning.

Statistisk Sentralbyrå, Oslo, 11. januar 1980

Petter Jakob Bjerve

INNHold

	Side
1. Innledning	7
2. Framskrivning til 1976. Metoder og problemer	7
2.1. Vekstfaktorer fra skattestatistikkene i 1973 og 1976	8
2.2. Sammenheng mellom definisjoner i LOTTE (inntektsstatistikken) og i skattestatistikken	8
2.3. Vekstfaktorer hovedsakelig basert på nasjonalregnskapstall	10
2.4. Beregning av nye "oppblåsingstall" for 1976	11
3. Beregninger og resultater	13
3.1. LOTTE og skattestatistikken i 1973	13
3.2. Framskrevet LOTTE sammenliknet med inntektsstatistikken og skattestatistikken i 1976 .	14
3.3. Lorenz-kurver og Gini-koeffisienter beregnet på grunnlag av inntektsfordelingene i 1973 og 1976	15
4. Hypotetiske endringer i skattesystemet for inntektsåret 1976	19
5. Konklusjoner	21
Referanser	22
Tabellvedlegg	23
Utkommet i serien Rapporter fra Statistisk Sentralbyrå (RAPP)	29

1. Innledning

Skattemodellen LOTTE er dokumentert i Garaas [1] og [2]. Programmet kan i store trekk sies å beregne virkninger på skattyternes disponible inntekter og direkte skatter av endringer i skattesystemet under visse overveltningsforutsetninger. Bl.a. forutsettes inntekt før skatt å være upåvirket av endringer i skattesatsene. Datagrunnlaget i modellen er hentet fra inntektsstatistikkens materiale og består av oppgaver over ulike inntekts- og fradragposter for et utvalg av inntekstakere.

Modellen beregner skatt på individuelle inntekter. Ved hver "kjøring" av programmet kan en operere med inntil fire skattealternativer. Ved hvert alternativ kan en fritt definere hvilke inntekter som skal beskattes, hvilke utgifter som kommer til fradrag og hvilke skattesatser som skal anvendes. For hvert alternativ beregnes gjennomsnittlig skattebeløp og disponibel inntekt for ulike grupper av skattytere, og totalt skattebeløp for alle skattytere.

Den nåværende versjon av LOTTE anvender data fra Inntekts- og formuesundersøkelsen i 1976. Dette materialet ble tilgjengelig i februar 1979. De tre foregående år var datagrunnlaget hentet fra Inntekts- og formuesundersøkelsen i 1973. Gruppe for skatteforskning må ofte utføre beregninger for senere år enn året for siste tilgjengelige inntektsstatistikk. Vi har derfor vært nødt til å forsøke og framskrive datagrunnlaget til mer aktuelle beregningsår. Inntekts- og formuesundersøkelsene holdes hvert tredje år, og rutineene ved innsamling og bearbeiding av data har hittil vært slik at en må regne med å framskrive datamaterialet fra 3 til 6 år.

Dette notatet har som formål å teste de framskrivingsmetoder som har vært i bruk. Vi framskriver datamaterialet fra 1973 til 1976 ved å utnytte henholdsvis opplysninger fra skattestatistikken og nasjonalregnskapet for årene 1973 og 1976. Resultatet av framskrivingene sammenliknes med data fra inntektsstatistikken og skattestatistikken.

Framskrivingsmetodene som har vært og er i bruk, er forholdsvis summariske. Vi har hittil ikke sett oss i stand til å ta hensyn til endringer i utvalgets sammensetning. Dette medfører bl.a. at vi ikke får tatt hensyn til eventuelle endringer i barnetall og antall kvinner i arbeid, samt forskjvninger i den relative fordeling av skattyterne mellom skatteklasse 1 og 2.

I kap. 2 gjøres det rede for de ulike framskrivingsmetodene. Vi ser også nærmere på visse forskjeller mellom definisjoner brukt i LOTTE og i skattestatistikken. I kap. 3 sammenlikner vi inntektsfordelinger beregnet ved hjelp av framskrevet LOTTE og inntektsfordelinger fra skattestatistikken i 1976. Sammenlikningene skjer dels ved fordelingstabeller, dels ved Lorenz-kurver og Gini-koeffisienter. I kap. 4 tar vi for oss provenyvirkninger av hypotetiske endringer i skattesystemet for inntektsåret 1976. Sammendrag og konklusjoner presenteres i kap. 5.

2. Framskrivning til 1976. Metoder og problemer

Datagrunnlaget fra inntektsundersøkelsen i 1973 som framskrives i LOTTE, er oppgaver over inntekts- og fradragposter fra selvangivelsene (pluss en del tilleggsopplysninger) for et utvalg av personlige inntektstakere (se [3] s. 7). Utvalget er sammensatt av to deler. Den ene delen omfatter alle skattytere som ved likningen i 1972 hadde inntekt og/eller formue over visse grenser, og deres ektefeller og forsørgede barn. Den andre delen er trukket tilfeldig blant alle andre private husholdninger i landet (stratifisert, selvveiende utvalg i to trinn).

Totaltall for antall inntektstakere, inntekts- og fradragposter blir i inntektsstatistikken (og i LOTTE) beregnet ved at tall fra husholdningsutvalget blåses opp og legges til tall fra totaltellingen som omfatter de med høy inntekt/formue.

I tabell 6.1 og 6.2 sidene 26 - 28 er det gitt en oversikt over de viktigste inntekts- og fradragspostene som er med i datagrunnlaget. Totalt er det ca. 40 poster pr. inntektstaker. (I første omgang har vi sett bort fra formuespostene og derved beskatning av formuen).

I utgangspunktet kan en tenke seg flere ulike måter å framskrive datamaterialet på. En måte vil være å ta for seg hver enkelt post på selvangivelsen og ut fra tilgjengelig statistikk prøve å finne holdepunkter for å si noe om hvordan denne posten utvikler seg over tid; deretter lages nye filer med "prognosetall" for hvert enkelt år. En løsning med differensierte vekstfaktorer vil imidlertid medføre betydelig årlig oppdateringsarbeid, og arbeidet med å tallfeste slike vekstfaktorer har hittil ikke gitt mange holdepunkter. De framskrivingsmetoder som er i bruk, er derfor av mer summarisk karakter. For slike formål har vi funnet at dels skattestatistikken og dels nasjonalregnskapstall kan gi grunnlag for framskrivningen.

2.1. Vekstfaktorer fra skattestatistikkene i 1973 og 1976

Skattestatistikken gir ikke oppgaver over de enkelte inntekts- og fradragspostene, men tall for bl.a. antall skattytere og deres nettoinntekt. Disse dataene er differensiert etter inntektstrinn og etter en sosioøkonomisk tredeling (lønnstakere, selvstendige og andre). Vi skal seinere gå nærmere inn på definisjonene av disse begrepene.

Under framskrivningen har vi brukt den sosioøkonomiske tredelingen fra skattestatistikken, men vekstfaktorene innen hver av disse gruppene er ikke differensiert etter inntektstrinn¹⁾. Skattestatistikken for 1973 og 1976 gir oss da følgende data (fra tabeller spesielt beregnet for Gruppe for skatteforskning):

Antall skattytere	1973	1976	Vekstfaktor
Selvstendige	181 810	172 025	0,9462
Lønnstakere	1 384 023	1 508 663	1,0901
Andre	271 630	274 758	1,0115
Nettoinntekt minus særfradrag pr. skattyter i kroner	1973	1976	Vekstfaktor
Selvstendige	35 480	57 235	1,6132
Lønnstakere	31 675	47 789	1,5087
Andre	15 657	21 806	1,3927

Det er her verd å merke seg at tallene for 1973 og 1976 ikke vil referere seg til nøyaktig samme gruppe skattytere.

2.2. Sammenheng mellom definisjoner i LOTTE (inntektsstatistikken) og skattestatistikken

For å vurdere hvordan vekstfaktorene kan brukes, er det av betydning at vi ser nærmere på i hvilken grad definisjoner brukt i skattestatistikken og definisjoner brukt i inntektsstatistikken er sammenfallende.

1) For å estimere inntektsdifferensierte vekstfaktorer, vil vi trenge individuelle tidsserier. En måte å lage slike tidsserier på, vil være å koble ulike årganger av skattestatistikken via personnummer. Dette vil imidlertid innebære en betydelig utvidelse av prosjektet.

Begrepene personlig skattyter i skattestatistikken og inntektstaker i inntektsstatistikken er ikke sammenfallende. For eksempel kan fellesliknede ektepar der begge har inntekt, bli regnet som to inntektstakere i inntektsstatistikken, mens de alltid vil bli regnet som en skattyter i skattestatistikken (se [3] s. 9 og s. 19 og [4] s. 9). Dette forholdet blir det tatt hensyn til ved oppblåsingen i inntektsstatistikken ved at fellesliknede ektepar slås sammen til en enhet før en avstemmer mot skattestatistikkenes tall.

I LOTTE skaper denne forskjellen ingen problemer ved framskrivningen. Programmet regner slik at inntektstakere først omdefineres til skattytere (fellesliknede ektepar slås sammen til en enhet) før skatteberegningene foretas. Framskrivningen skjer på "skattyter-nivå", slik at det blir overensstemmelse med definisjoner i skattestatistikken.

Begrepene nettoinntekt (ved statsskattelikningen eller ved kommuneskattelikningen) minus særfradrag avviker også noe i de to statistikkene. Fordelingen på inntektsklasser blir ulik i og med at skattyter og inntektstaker ikke er samme enheten. Dette skulle imidlertid ikke påvirke total nettoinntekt som vi bruker for å bestemme inntektsvekstene. For en del lave inntekter (inntekter som er for lave til å bli ilagt skatt til stat, fylke, kommune eller folketrygden) registreres det i skattestatistikken bare pensjonsgivende inntekt, og dette begrepet samsvarer ikke med nettoinntektsbegrepet i inntektsstatistikken (hovedsakelig fordi det ikke omfatter kapitalinntekter og det gis heller ikke tilsvarende fradrag som ved beregning av nettoinntektene). I tillegg vil en del enheter med inntekter som er så lave at det ikke registreres pensjonsgivende inntekt, være med i inntektsstatistikken men ikke i skattestatistikken (se [3] s. 19 og [4] s. 13). Alt i alt mener vi likevel at disse forskjellene er av mindre betydning, slik at vekst i nettoinntekt pr. skattyter i skattestatistikken vil være et brukbart utgangspunkt for å si noe om vekst i nettoinntekt pr. skattyter for de enhetene i inntektsundersøkelsen som er med i LOTTE.

Den sosioøkonomiske tredelingen i skattestatistikken faller ikke helt sammen med den sosioøkonomiske grupperingen i inntektsstatistikken (se [3] s. 14 og [4] s. 15). Inntektsstatistikken opererer med en langt finere sosioøkonomisk gruppering enn skattestatistikken (opp til 7 klasser). Skiller en ut personlig næringsdrivende og lønnstakere i inntektsundersøkelsen og slår sammen resten, vil denne gruppen ikke motsvare gruppen "andre" i skattestatistikken. Dette skyldes i vesentlig grad at i inntektsundersøkelsen blir den sosioøkonomiske grupperingen i hovedsak bestemt av størrelsen på de enkelte inntektsposter i selvangivelsen. For eksempel består gruppen pensjonister av inntektstakere med tjenstepensjon, livrenter, føderåd o.l. som største inntektspost. Gruppen trygdede består av inntektstakere med ytelser fra folketrygden som største inntektspost. Inntektstakere innenfor disse gruppene kan i tillegg ha lønnsinntekt og/eller inntekt av selvstendig næringsvirksomhet, og det kan registreres pensjonsgivende inntekt for disse inntektstakerne. I skattestatistikken er gruppen "andre" definert som personlige skattytere uten pensjonsgivende inntekt.

For å få bedre overensstemmelse med skattestatistikken har vi derfor ved framskrivningen av datamaterialet i LOTTE foretatt en ny sosioøkonomisk gruppering som ligger nær opp til skattestatistikken. En rutine i programmet definerer gruppen "andre" som personlige skattytere uten pensjonsgivende inntekt. "Lønnstakere" er personlige skattytere der inntekt i og utenfor tjenesteforhold utgjør den største andelen av total pensjonsgivende inntekt. "Selvstendige" er personlige skattytere der inntekt i næring utgjør den største andelen av total pensjonsgivende inntekt.

Materialet framskrives som nevnt til 1976, og så foretas en sammenlikning med data fra inntektsundersøkelsen og skattestatistikken for dette året. Det oppstår imidlertid et særskilt problem når vi skal foreta en sosioøkonomisk gruppering av enhetene i inntektsundersøkelsen for 1976 som skal være sammenliknbar med grupperingen for 1973. For 1976 splittes pensjonsgivende inntekt i to¹⁾; pensjonsgivende inntekt som det skal betales avgift av etter lav sats, og pensjonsgivende inntekt som det skal betales avgift av etter høy sats. Fra og med 1976 betales det avgift til folketrygden etter lav sats av inntekt av selvstendig næringsvirksomhet i jordbruk og skogbruk. Tidligere betalte en avgift etter høy sats av slik inntekt. Vi kan dermed ikke bruke skillet mellom pensjonsgivende inntekt

1) Opplysningene om inntektstakernes pensjonsgivende inntekter i inntektsstatistikkenes grunnmateriale er i 1976 (og i 1973) delvis overført fra skattestatistikken (købling via personnummer) og delvis beregnet utfra andre inntektsopplysninger på selvangivelsene.

med høy og lav avgiftssats for å splitte skattyterne i "lønnstakere" og "selvstendige". Bønder ville i så fall stort sett bli klassifisert som lønnstakere.

For å unngå dette har vi foretatt en kobling av opplysninger fra inntektsundersøkelsen og skattestatistikken i 1976, slik at vi for enhetene i inntektsundersøkelsen kan bruke sosioøkonomisk gruppering direkte fra skattestatistikken. (I skattestatistikken sikrer en seg at bønder stort sett blir klassifisert som selvstendige ved å teste på størrelsen av innbetalt forskottsskatt mot forskottstrekket). For de enhetene fra inntektsundersøkelsen i 1976 vi ikke finner igjen i skattestatistikken grunnmateriale, har vi definert gruppen "andre" som skattytere uten pensjonsgivende inntekt. "Lønns-takere" er skattytere der pensjonsgivende inntekt som avgiftberegnes etter lav sats, er større enn pensjonsgivende inntekt som avgiftberegnes etter høy sats. Øvrige skattytere er "selvstendige".

Når vi bruker vekstfaktorer fra skattestatistikken, vil m.a.o. framskrivingen av data-materialet i LOTTE skje ved at inntektstakerne først omgrupperes til skattytere. For hver skattyter multipliseres så alle inntekts- og fradragspostene med de inntektsvekstfaktorene vi har angitt i punkt 2.1. Vekstfaktorene er differensiert etter den sosioøkonomiske gruppe skattyterne tilhører. For visse poster er det gjort unntak fra denne regelen. Minstefradraget forutsettes således ikke å kunne vokse utover lovens rammer (maksimalt minstefradrag i 1976 var 2 600 kroner). Det samme gjelder postene skattefri banksparing og premie for frivillig livsforsikring (summen av disse kan maksimalt være 1 400 kroner i klasse 1 og 2 800 kroner i klasse 2 i 1976). På dette punkt er også skattereglene endret fra 1973 til 1976. I 1973 kom premie for frivillig livsforsikring og skattefri banksparing til fradrag i inntekten, mens i 1976 ble 35 prosent av summen av disse postene gitt som fradrag i skatten. Dette medfører at definisjonen av nettoinntekten er endret fra 1973 til 1976. Under framskrivingen forutsetter vi imidlertid at det er et konstant forhold mellom nettoinntekt i 1976 og i 1973 for alle enhetene innen en sosioøkonomisk gruppe. Når skattefri banksparing og premie for frivillig livsforsikring sløyfes som fradragsposter, vil ikke lenger summen av inntekter minus summen av fradrag bli lik nettoinntekten (i 1976). Dette problemet har vi løst ved å øke posten "andre fradrag" med det beløp skattefri banksparing og frivillig livsforsikring utgjør. (Ved å gjøre det på denne måten står vi riktignok i fare for å undervurdere veksten i de øvrige fradragspostene eller overvurdere veksten i inntektspostene.) På liknende måte brukes posten andre fradrag som korreksjonspost for å ta vare på innføringen av oppgjørsfradraget (fra og med 1974) og opphevingen av ordningen med fradragrett for den del av medlemsavgiften til folketrygden som overstiger medlemsavgift beregnet etter lav sats.

2.3. Vekstfaktorer hovedsakelig basert på nasjonalregnskapstall

Siste tilgjengelige skattestatistikk er for året 1977. For mange formål vil det være aktuelt å framskrive til seinere år. Fram til 1978 vil en mulighet være å beregne vekstfaktorer ut fra nasjonalregnskapstall, mens det for prognoseår kan være aktuelt å bruke samme inntekts- og antallsvekstfaktorer som i MODIS IV.

De inntektsvekstfaktorene vi får fra disse kildene, vil stort sett være vekstfaktorer som sier noe om utviklingen i bruttoinntekter, i motsetning til skattestatistikken data der vi får opplysninger om vekst i nettoinntekten. For å teste framskrivingsmetoden har vi dannet oss et sett vekstfaktorer som vi bruker til å framskrive inntektsstatistikken data fra 1973 til 1976. Resultatene fra denne framskrivingen sammenliknes også med data fra inntektsstatistikken og skattestatistikken i 1976.

Vi opprettholder samme sosioøkonomiske tredelingen som i avsnitt 2.2. De brukte vekstfaktorene er:

	Vekst i antall 1973 - 1976	Vekst i bruttoinntekt 1973 - 1976
Selvstendige	0,9363	1,5831
Lønnstakere	1,0523	1,5328
Andre	1,0708	1,3203

Vekstfaktorene for antall er hentet fra nasjonalregnskapets oppgaver over årsverk utført av husholdsvise lønnsstakere og selvstendige. For gruppen "andre" hentes veksten fra oppgaver over det totale antall stønadsmottakere fra folketrygden i 1973 og 1976. Vekstfaktorene for inntekt bygger på interne beregninger ved Gruppe for modellbruk der utbetalt lønn, driftsresultat og stønader til personer splittes på lønnsstakere, selvstendige og trygdede (andre). Beregningene gir overganger mellom funksjonell og institusjonell inntektsfordeling (se [5] side 7).

Framskrivningen skjer ved at alle inntektspostene og fradragspostene for hver skattyter multipliseres med de gitte inntektsvekstfaktorene (differensiert etter sosioøkonomisk gruppe). Minstefradrag og postene skattefrie banksparing og premie for frivillig livsforsikring blir regulert slik at disse postene ikke får vokse utover lovens rammer. Det legges også inn rutine for beregning av oppgjørfradrag, og det beregnes nytt særfradrag for skattytere som hadde særfradrag i 1973. Med utgangspunkt i bruttoinntekten og fradragspostene avledes så nettoinntekten. Dette innebærer også at til forskjell fra 1973 kommer postene skattefrie banksparing og frivillig livsforsikring ikke lenger til fradrag i inntekten (istedet kommer 35 prosent av beløpet som fradrag i skatten), det er heller ikke anledning til å trekke fra pensjonsdel av medlemsavgift til folketrygden som overstiger pensjonsdel beregnet etter laveste sats, men oppgjørfradrag innføres som nytt fradrag. At det for 1976 også er anledning til å trekke fra en andel av underskott i boligselskap, får vi imidlertid ikke tatt hensyn til.

Den viktigste forskjellen mellom de to framskrivningsmetoder er da at i punktene 2.1 og 2.2 der vi beskriver metoden med vekstfaktorer fra skattestatistikken er det et fast forhold mellom nettoinntekt i 1976 og 1973 for alle enhetene innen en sosioøkonomisk gruppe. I punkt 2.3 der vi henter vekstfaktorer hovedsakelig fra nasjonalregnskapet har vi antatt at vekstfaktorene gir uttrykk for endringer i bruttoinntekter, og vi prøver utfra endringer i inntektspostene og fradragsreglene å avlede et nettoinntektsbegrep som skal gi grunnlag for skatteberegningene.

2.4. Beregning av nye "oppblåsingsstall" for 1976

Innledningsvis nevnte vi at vi under framskrivningen ikke får tatt hensyn til endringer i utvalgets sammensetning; dvs. vi regner at utvalget brukt i inntektsundersøkelsen i 1973 også er et representativt utvalg av inntektstakere i 1976. I punktene 2.1 - 2.3 har vi tatt for oss hver skattyter og framskrevet inntekts- og fradragsposter. I dette avsnittet skal vi se nærmere på hvordan vekstfaktorene for antall skattytere som er gitt i punktene 2.1 og 2.3, behandles i LOTTE. Vi skal vise hvordan vi får tatt hensyn til at antall skattytere innenfor hver sosioøkonomiske gruppe endres i perioden ved å justere "oppblåsingsfaktorene" i programmet (under visse tilleggsforutsetninger). Som nevnt innledningsvis beregnes totaltall for antall inntektstakere, inntekter og fradrag i inntektsstatistikken ved at tall for husholdningsutvalget "blåses opp" og legges til tall fra totaltellingen som omfatter de med høy inntekt (formue). Vi tar utgangspunkt i hvordan denne oppblåsingen foregår. Oppblåsingsfaktorene i basisåret (1973) er kjente, og de tilsvarende faktorene for 1976 skal beregnes slik at våre forutsetninger for framskrivningen oppfylles.

For å lette symbolbruken ser vi bare på én inntektspost (fradragspost, skattebeløp) og én sosioøkonomisk gruppe. Fotskrift 0 henviser til året 1973 og fotskrift 1 til året 1976. Vi innfører følgende symboler ($i=0,1$):

a_i = oppblåsingsfaktor for antall i husholdningsutvalget

b_i = oppblåsingsfaktor for inntekt pr. skattyter i husholdningsutvalget

c_i = oppblåsingsfaktor for antall i totaltellingen

d_i = oppblåsingsfaktor for inntekt pr. skattyter i totaltellingen

Totaltellingen omfatter enheter med høy inntekt (formue). For 1973 har vi at c_0 og d_0 begge er lik 1. Det er kanskje her verd å merke seg at fotskrift $i=0$ og $i=1$ innebærer noe ulike tolkninger av oppblåsingsfaktorene; $i=0$ sier noe om å komme fra et utvalg i 1973 til en populasjon i 1973, mens $i=1$ sier noe om å komme fra et utvalg i 1973 til en populasjon i 1976, f.eks. antall skattytere i 1976 som tilsvarer én skattyter i datagrunnlaget for 1973.

Videre definerer vi:

N_i = totalt antall skattytere på tidspunkt i

n = antall enheter i husholdningsutvalget i 1973

m = antall enheter i totaltellingen i 1973

R_i = total inntekt (fradrag, skatt) på tidspunkt i

r_{ik}^h = inntekt for skattyter k i husholdningsutvalget på tidspunkt i ($k=1, \dots, n$)

r_{iq}^t = inntekt for skattyter q i totaltellingen på tidspunkt i ($q=1, \dots, m$)

Vi kjenner a_0 , b_0 , c_0 og d_0 og ønsker å bestemme a_1 , b_1 , c_1 og d_1 når følgende forutsetninger for framskrivingen skal være oppfylt:

- alle inntekter øker med $100 \cdot f$ %
- antall skattytere øker med $100 \cdot g$ %

For 1973 har vi:

$$(1) \quad n \cdot a_0 + m \cdot c_0 = N_0 \quad (c_0=1)$$

og

$$(2) \quad b_0 \sum_{k=1}^n r_{0k}^h + d_0 \sum_{q=1}^m r_{0q}^t = R_0 \quad (d_0=1)$$

Med de forutsetninger for framskrivingen vi har gjort, blir antall skattytere i 1976 bestemt ved:

$$(3) \quad N_1 = (1+g)N_0 = (1+g)a_0n + (1+g)c_0m = a_1n + c_1m$$

dvs. at oppblåsingsfaktorene for antall i 1976 blir:

$$(4) \quad a_1 = (1+g)a_0$$

$$(5) \quad c_1 = (1+g)c_0 = 1+g$$

Oppblåsingsfaktorene for antall i 1976 blir lik oppblåsingsfaktorene for antall i 1973 multiplisert med en vekstfaktor for økning i antall skattytere fra 1973 til 1976.

Forutsetningen for framskriving av inntektene innebærer at:

$$(6) \quad r_{1k}^h = (1+f)r_{0k}^h \quad k=1, \dots, n$$

$$(7) \quad r_{1q}^t = (1+f)r_{0q}^t \quad q=1, \dots, m$$

I tillegg vil vi forutsette at alle "nye" inntektstakere fordeler seg "jevnt" i inntektsfordelingen, dvs. at inntektsfordelingen forblir uendret. Dette innebærer at gjennomsnittsinntekten for "nye" inntektstakere er lik gjennomsnittsinntekten for de enheter som er med i utvalget. Tilsvarende må også gjelde hvis antall inntektstakere blir redusert ($g < 0$). Under disse forutsetninger har vi:

$$(8) \quad R_1 = (1+f)(1+g)R_0$$

(2) og (8) gir:

$$(9) \quad R_1 = b_0(1+f)(1+g) \sum_{k=1}^n r_{0k}^h + d_0(1+f)(1+g) \sum_{q=1}^m r_{0q}^t$$

(6), (7) og (9) gir:

$$(10) \quad R_1 = b_0(1+g) \sum_{k=1}^n r_{1k}^h + d_0(1+g) \sum_{q=1}^m r_{1q}^t = b_1 \sum_{k=1}^n r_{1k}^h + d_1 \sum_{q=1}^m r_{1q}^t$$

dvs. at vi får følgende oppblåsingsfaktorer for inntekt:

$$(11) \quad b_1 = b_0(1+g)$$

$$(12) \quad d_1 = d_0(1+g) = 1+g$$

Under våre forutsetninger blir altså oppblåsingsfaktorene for inntekt i 1976 lik oppblåsingsfaktorene for inntekt i 1973 multiplisert med en vekstfaktor for økning i antall skattytere fra 1973 til 1976. Merk at antall skattytere blir oppblåst fra 1973, mens inntekt (fradrag, skatt) pr. skattyter blir oppblåst fra 1976-nivå. Det siste er bl.a. nødvendig for skatteberegningene.

3. Beregninger og resultater

Et moment som ikke vil bli belyst i det følgende, er i hvilken grad det er overensstemmelse mellom beløp beregnet i LOTTE og tilsvarende beløp i inntektsstatistikken. LOTTE vil ikke gi eksakt samme tall som inntektsstatistikken. Dette skyldes bl.a. at noen enheter (dødsbo) som er med i inntektsstatistikken datagrunnlag, er utelatt i LOTTE. For de fleste postene på selvangivelsen vil imidlertid avvikene være så små at de vil være uten betydning for den følgende drøftingen.

Oppblåsingsfaktorene som brukes i LOTTE (og som er de samme som brukes ved beregning av totale beløp i inntektsstatistikken), er laget ved å sammenholde opplysninger fra inntekts- og formuesstatistikken med totaltall fra den summariske skattestatistikken. Totaltallene fra den summariske skattestatistikken ligger noe over totaltallene som bygger på individualdata (se [4] side 8 og 9). De tabellene vi presenterer senere i dette avsnittet, bygger delvis på individualdata fra skattestatistikken. For å redusere nivåforskjellen mellom beregninger utført ved hjelp av LOTTE og tall fra skattestatistikken, har vi i LOTTE lagt inn en rutine der alle skatte- og inntektstall multipliseres med en faktor på 0,99. Denne faktoren er beregnet ved å sammenligne totaltall fra den summariske skattestatistikken mot de totaltall som individualdataene gir.

3.1. LOTTE og skattestatistikken i 1973

For at vi skal kunne vurdere hvor gode framskrivingene er, har vi først foretatt en sammenligning av LOTTE-resultater og skattestatistikken tall i utgangssituasjonen, dvs. året 1973. Tabell 1 gir en slik sammenligning av noen hovedresultater.

Tabell 1. Totale inntekter og skatter 1973. Mill. kr.

	Skattestatistik 1973 ¹⁾	LOTTE	Avvik i %
Nettoinntekt minus særfradrag	54 542	55 197	1,2
Inntektsskatt til kommunene og fellesskatt til Skattefordelingsfondet	10 188	10 147	-0,4
Inntektsskatt til staten	3 032	3 066	1,1
Sykedel av medlemsavgiften til folketrygden ..	2 020	2 031	0,5
Pensjonsdel av medlemsavgiften til folketrygden	3 468	3 459	-0,3
Sum skatter og trygdepremier	18 708	18 703	0,0

¹⁾ Spesialtabeller laget for Gruppe for skatteforskning basert på individualdata for forskottspliktige skattytere. Totale skatter er derfor noe lavere enn skattebeløpene i oversiktstabellene over skatte- ligningen i skattestatistikken.

I tabellene 4.1 - 4.4 side 23 og 24 er tallene i tabell 1 splittet på ni inntektsintervall og tre sosioøkonomiske grupper.

Av tabell 1 framgår det at total nettoinntekt minus særfradrag beregnet i LOTTE ligger over registrert nettoinntekt minus særfradrag i skattestatistikken. Antakelig skyldes dette i hovedsak at en del inntektstakere med lave inntekter registreres i inntektsstatistikken, men ikke i skattestatistikken. Dette vil imidlertid ikke påvirke nivået på skattene i samme grad (se f.eks. tabell 4.1 intervallet 0-9999 kroner).

Tabell 1 viser videre at det er bra overensstemmelse mellom totale skatter beregnet i LOTTE og tilsvarende beløp fra skattestatistikken for inntektsåret 1973. Fordelingen på de tre sosioøkonomiske grupper i tabell 4.2 - 4.4 gir ikke så god overensstemmelse, selv om vi bruker kriterier for sosioøkonomisk inndeling hentet fra skattestatistikken. Selvstendig næringsdrivende og gruppen andre inntektstakere får en høyere del av skattene og inntektene enn det skattestatistikken gir, og lønns-takere en lavere andel. Vi kan nevne at denne skjevheten ville vært enda større om vi hadde brukt sosioøkonomiske kriterier direkte fra inntektsstatistikken. Da ville f.eks. gruppen selvstendig næringsdrivende i 1973 fått en nettoinntekt minus særfradrag på vel 7 900 mill. kroner, altså om lag 1 100 mill. kroner høyere enn tallene i tabell 4.2 viser. Skattebeløpene ville også blitt tilsvarende høyere.

Tabell 4.1 viser også at inntektsfordelingen beregnet i LOTTE er noe skjev i forhold til skattestatistikken data. Ser vi bort fra det laveste inntektsintervallet (som vi har omtalt tidligere), viser tabellen at det er for få enheter i midlere inntektsintervall og for mange enheter i de høyere. Tilsvarende avvik kan finnes i tabell 4.2 - 4.4.

3.2. Framskrevet LOTTE sammenlignet med inntektsstatistikken og skattestatistikken i 1976

Under framskrivningen til 1976 bygget vi først på inntekts- og antallsvekstfaktorer fra skattestatistikken. Deretter gjorde vi tilsvarende forsøk med vekstfaktorer hovedsakelig basert på nasjonalregnskapstall. Tabell 2 gir en sammenligning mellom totale inntekter og skatter fra skattestatistikken i 1976 og beregninger basert på LOTTE med datagrunnlag fra inntektsstatistikken i 1976 og 1973.

Tabell 2. Totale inntekter og skatter 1976. Mill. kr.

	Skatte- stati- stikk 76 ¹⁾	LOTTE IU 76	Avvik fra skatte- stat.	LOTTE SKATT	Avvik fra skatte- stat.	LOTTE NR	Avvik fra skatte- stat.
Nettoinntekt minus særfradrag	87 934	90 026	2,4	88 657	0,8	88 262	0,4
Inntektsskatt til kommunene, fellesskatt og sykedel av medlemsavgiften til folke- trygden	20 408	20 690	1,4	20 232	-0,9	20 367	-0,2
Inntektsskatt til Staten	5 377	5 418	0,8	5 582	3,8	6 034	12,2
Pensjonsdel av medlemsavgiften til folke- trygden	3 616	3 693	2,1	3 639	0,6	3 563	-1,5
Sum skatter og trygdepremier	29 401	29 801	1,4	29 453	0,2	29 964	1,9

1) Spesialtabeller laget for Gruppe for skatteforskning.

Kolonnen LOTTE IU 76 gir anslag basert på LOTTE med datagrunnlag fra inntektsundersøkelsen i 1976, kolonnen LOTTE SKATT gir anslag basert på LOTTE med datagrunnlag fra 1973 framskrevet ved hjelp av vekstfaktorer fra skattestatistikken og kolonnen LOTTE NR gir anslag basert på LOTTE med datagrunnlag fra 1973 framskrevet med vekstfaktorer hovedsakelig fra nasjonalregnskapet.

I tabellene 5.1 - 5.4 side 24 og 25 blir totaltallene fra tabell 2 fordelt på inntektsintervaller og sosioøkonomiske grupper. Også for inntektsåret 1976 ligger registrerte totaltall for nettoinntekt minus særfradrag i skattestatistikken lavere enn tilsvarende tall fra LOTTE-beregningene. Som for inntektsåret 1973 skyldes dette antakelig i hovedsak at endel inntektstakere med lave inntekter registreres i inntektsstatistikken, men ikke i skattestatistikken (se [3] side 19).

Tabell 2 viser at LOTTE med data fra inntektsstatistikken i 1976 gir noe større avvik fra totale skatter og inntekter i skattestatistikken enn tilsvarende tall for 1973. Dette henger delvis sammen med at forskjellen mellom totalbeløp fra individualdataene og totaltall fra den summariske oversikten, er noe større i 1976 enn i 1973. Fordelingen på sosioøkonomiske grupper i tabell 5.2 - 5.4 viser at også for dette året får selvstendig næringsdrivende og andre inntektstakere for stor andel av totale inntekter og lønnstakere for liten andel. Tilsvarende gjelder skattebeløpene. Fordelingen på inntektsintervall når vi ser bort fra det laveste intervallet, ser ut til å være noe bedre enn tilsvarende tall for 1973. Imidlertid tyder tallene på en viss relativ overvekt av skattytere i det midterste inntektsintervallet.

Tabell 2 viser videre at begge framskrivingsforsøkene (LOTTE SKATT og LOTTE NR) gir anslag på skattene unntatt inntektsskatt til staten som er i bra overensstemmelse med totaltall fra skattestatistikken. Når det gjelder fordelingen på sosioøkonomiske grupper viser tabell 5.2 - 5.4 tilsvarende avvik som i 1973, selvstendige og andre inntektstakere får for stor andel av inntektene og skattene og lønnstakere for liten andel. Vi ser også at det relative avviket fra skattestatistikken innenfor hver sosioøkonomisk gruppe jamt over er adskillig større enn totaltallenes avvik fra skattestatistikken.

Ser vi på fordelingen på inntektsintervall (se særlig tabell 5.2 og 5.3), virker det som om vi ved framskrivningen til 1976 får for mange enheter i høyere inntektsintervall (100 000 - 299 999 kroner) og for få i lavere (45 000 - 79 999 kroner). En lignende tendens var tilstede i tallene for 1973, men for 1976 er tendensen mer markant.

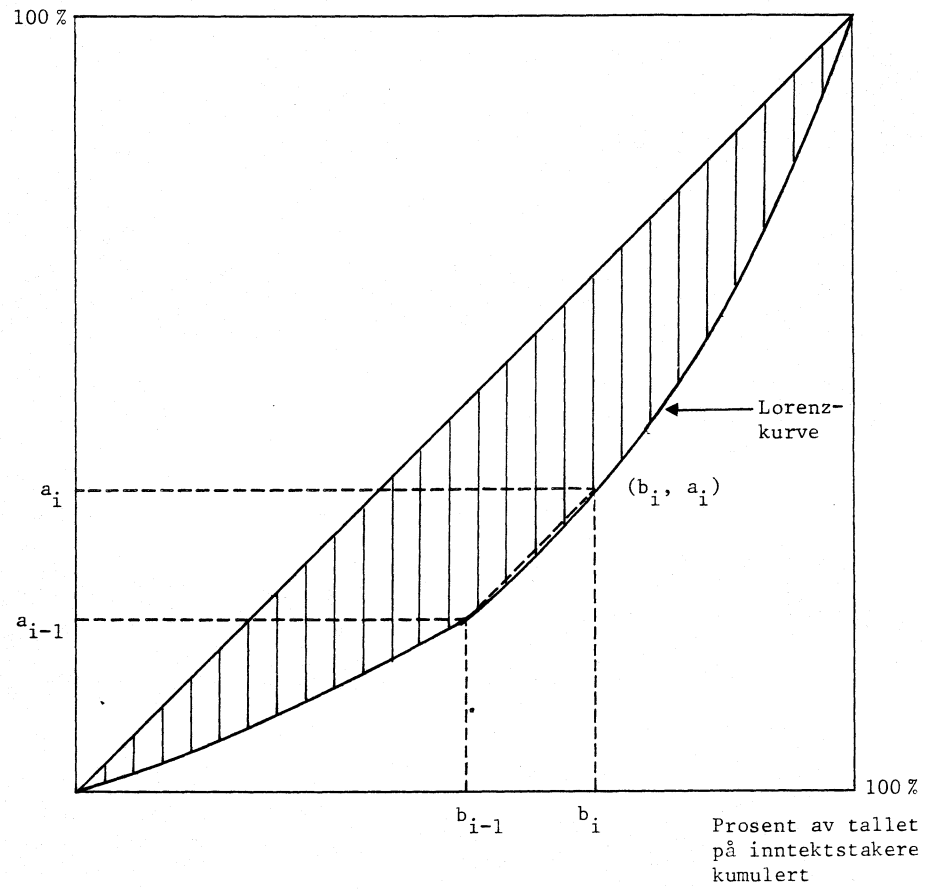
I tabellene 6.1 og 6.2 sidene 26 - 28 har vi sammenlignet inntekts- og fradragposter beregnet ved hjelp av framskrevet LOTTE (LOTTE SKATT) mot tilsvarende LOTTE-beregninger der datagrunnlaget er hentet fra inntektsundersøkelsen i 1976. Tabellen belyser hva en "proporsjonal" framskrivning betyr for enkeltposter på selvangivelsen når alle inntekts- og fradragpostene framskrives med vekstfaktorer basert på forholdet mellom nettoinntekt minus særfradrag i 1976 og 1973 fra skattestatistikken. Resultatene både når det gjelder inntektsposter (tabell 6.1) og fradragposter (tabell 6.2) viser store variasjoner. Vi har framskrivinger som "treffer", men også framskrivinger som gir store positive eller negative avvik. Dette er for så vidt ikke uventet, da framskrivingsmetoden ikke inneholder teori om hvordan de enkelte postene utvikler seg, men er en "mekanisk" framskrivning av alle inntektsposter og fradragposter i takt med nettoinntektene.

3.3. Lorenz-kurver og Gini-koeffisienter beregnet på grunnlag av inntektsfordelingene i 1973 og 1976

Lorenz-kurver brukes for å karakterisere en inntektsfordelings "skjevhet". En Lorenz-kurve gir uttrykk for hvor stor prosent av de totale inntekter som tilfaller de p prosent av inntektstakerne med lavest inntekt, for alle p-verdier mellom 0 og 100. Denne prosenten må være mindre eller lik p. Er prosenten lik p, har alle inntektstakerne samme inntekt og kan ikke rangeres etter inntektens størrelse. Figur 1 viser hvordan en Lorenz-kurve kan se ut.

FIGUR 1.

Prosent av
av inntekt
kumulert

Det er vanlig å bruke det skraverte arealet i figur 1 som et mål for inntektsfordelingens skjevhet. Jo mindre dette arealet er, desto jammere vil vi si at inntektsfordelingen er. Ettersom vi nærmer oss grensetilfellet, lik inntekt for alle inntektstakere, nærmer Lorenz-kurven seg 45° -linjen i figur 1.

Sammenligner vi flere fordelinger ved hjelp av Lorenz-kurver og tegner kurvene i samme diagram, vil den Lorenz-kurve som ligger nærmest 45° -linjen, stamme fra den jønneste inntektsfordelingen. Dette gjelder dersom Lorenz-kurvene ikke skjærer hverandre. For Lorenz-kurver som krysser hverandre, kan vi ikke uten videre slutte hvilken inntektsfordeling som er jønnest¹⁾.

Ginikoeffisienten er definert som forholdet mellom arealet mellom Lorenz-kurven og 45° -linjen (det skraverete arealet i figur 1) og hele arealet under 45° -linjen. Koeffisienten varierer mellom 0 og 1. Den er lik 0 når alle inntektene er like og lik 1 når 1 person har hele inntekten. Det kan utledes formler for Gini-koeffisienten på ulike måter. Blant annet kan det vises at koeffisienten er lik akkurat halvparten av det aritmetiske gjennomsnittet av absoluttverdiene av differensene mellom alle inntektspar (se [6] side 31). Ved å bruke Gini-koeffisienter, vil vi få en rangering av inntektsfordelingene, selv om de tilhørende Lorenz-kurver krysser hverandre.

Det er utviklet flere metoder for å estimere Gini-koeffisienten. Ofte tilnærmes inntektsfordelingen til en kjent fordeling, f.eks. Pareto-fordelingen, og så brukes egenskaper ved fordelingen for å beregne koeffisienten. Vi skal gjøre det på en annen måte. Programmet LOTTE og skattestatistikkene gir data som viser hvor mange skattytere som har inntekt (nettoinntekt minus særfradrag) i gitte intervaller, og også total inntekt for skattyterne i samme intervall. Denne informasjonen gir oss punkt-estimer av typen (b_i, a_i) i figur 1. På grunnlag av punkttestimatene tegner vi Lorenz-kurvene. Arealet under Lorenz-kurven beregnes så ved å trekke rette linjer mellom punktene og beregne arealet av hvert av trapesene vi da får.

La oss anta vi har K inntektsintervaller. (I tabell 4.1 og 5.1 er K lik 9). Vi definerer:

N_i = antall skattytere i intervall i

R_i = total inntekt for skattyterne i intervall i

Det totale antall skattytere blir:

$$N = \sum_{i=1}^K N_i$$

Total inntekt blir:

$$R = \sum_{i=1}^K R_i$$

Vi bestemmer b -ene i figur 1 ved:

$$b_i = \frac{\sum_{j=1}^i N_j}{N} \quad i=1, \dots, K \quad (b_0=0)$$

Vi bestemmer a -ene i figur 1 ved:

$$a_i = \frac{\sum_{j=1}^i R_j}{R} \quad i=1, \dots, K \quad (a_0=0)$$

Arealet av i -te trapes blir:

$$A_i = \frac{a_{i-1} + a_i}{2} \cdot (b_i - b_{i-1}) \quad i=1, \dots, K$$

Hele arealet under Lorenz-kurven er gitt ved²⁾:

$$A = \sum_{i=1}^K A_i$$

1) Lorenz-kurvene har den egenskap at når vi sammenligner forskjellige inntektsfordelinger og de tilhørende Lorenz-kurver ikke krysser hverandre, vil dette under visse forutsetninger være en tilstrekkelig betingelse for å sikre en lik rangering av fordelingene også når vi bruker andre mål for ulikhet mellom inntektsfordelinger (varians, variasjonskoeffisient, logaritmisk standardavvik, Gini-koeffisient etc). Når Lorenz-kurvene skjærer hverandre, vil forskjellige mål for ulikhet kunne gi ulik rangering, se f.eks. [7]. 2) Vi har foretatt en normalisering slik at hele kvadratet i figur 1 har areal lik 1.

Gini-koeffisienten blir da:

$$G = (\frac{1}{2} - A) / \frac{1}{2} = \underline{1 - 2 A}$$

Vi har beregnet Gini-koeffisienter for inntektsfordelingene i tabell 4.1 side 23 og tabell 5.1 side 24.

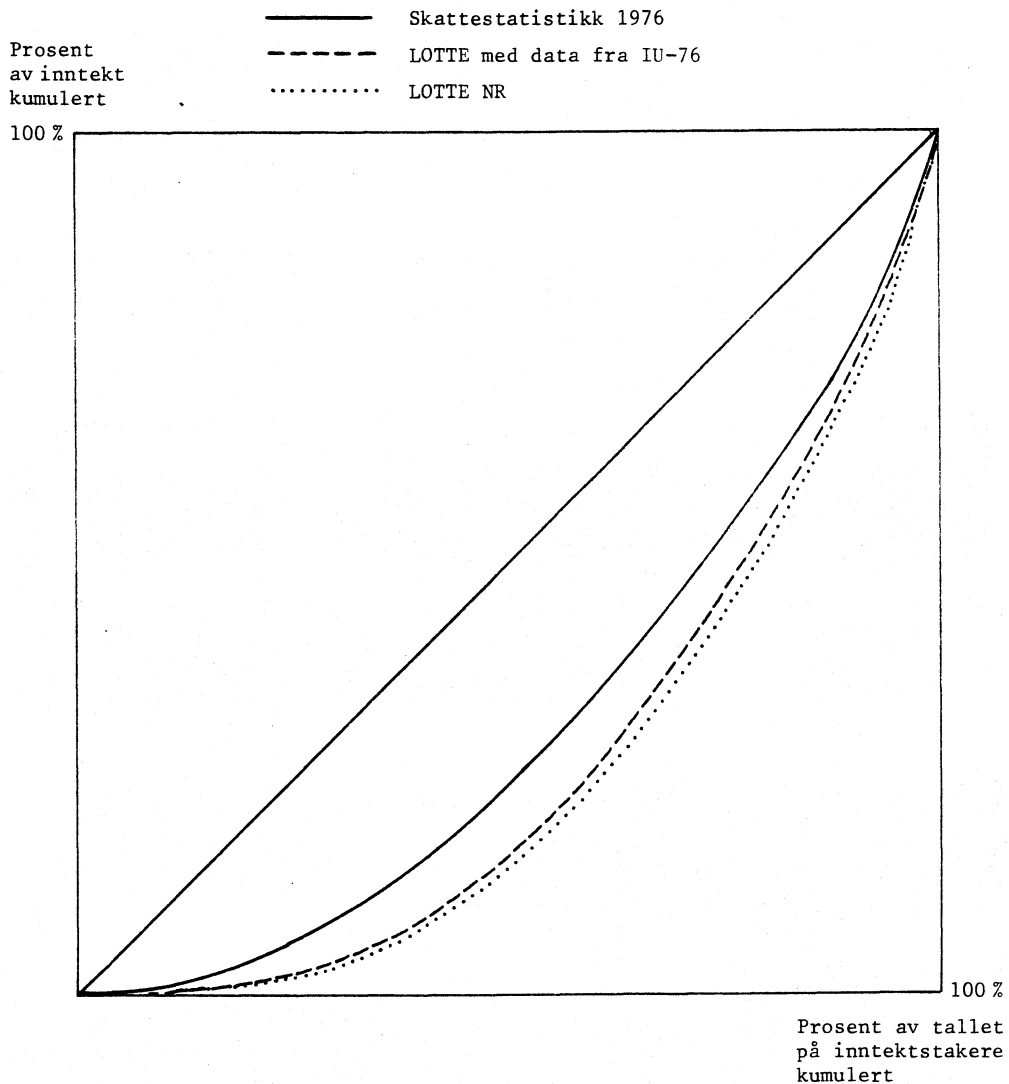
Data for nettoinntekt - særfradrag og antall skattytere for alle skattytere under ett fra:

Ginikoeffisient:

Skattestatistikk 1973	0.3579
Skattestatistikk 1976	0.3574
LOTTE med data fra IU - 73	0.4450
LOTTE med data fra IU - 76	0.4594
LOTTE SKATT	0.4508
LOTTE NR	0.4774

I figur 2 har vi tegnet Lorenz-kurver for tre av inntektsfordelingene i tabell 5.1. Vi har brukt data fra skattestatistikken i 1976, LOTTE med data fra inntektsundersøkelsen i 1976 og LOTTE med data fra inntektsundersøkelsen i 1973 framskrevet til 1976 med vekstfaktorer fra nasjonalregnskapet.

FIGUR 2.

Når Gini-koeffisientene beregnes ved tilnærming til trapeser, blir anslagene for lave. Hvor stort avviket blir, avhenger av krumningen på Lorenz-kurvene, og hvor mange inntektsintervaller vi har.

Gini-koeffisientene og Lorenz-kurvene viser at det er en markant forskjell på inntektsfordelingene beregnet ut fra data fra skattestatistikkene og inntektsstatistikkene. Skattestatistikkene gir en jammere inntektsfordeling enn de fordelingene vi beregner i LOTTE med data fra inntektsstatistikkene for samme år. Da de beregnede skattene i LOTTE, både de progressive og de degressive, avviker lite fra skattestatistikkenes oppgaver, antar vi at forskjellene i fordelingene i hovedsak skyldes at en del inntektstakere med lave inntekter registreres i inntektsstatistikken men ikke i skattestatistikken (jrf. tabell 4.1 side 23 intervallet 0-9999 kroner).

Vi legger merke til at inntektsfordelingen beregnet i LOTTE med data fra inntektsstatistikken i 1973, gir en Gini-koeffisient på 0,4450. Når vi framskriver nettoinntektene til 1976 med vekstfaktorer fra skattestatistikkene (LOTTE SKATT), får vi en noe skjevare inntektsfordeling. Gini-koeffisienten blir 0,4508. Ser vi på de brukte vekstfaktorene for inntekt (side 8), viser disse at selvstendige har høyest inntektsvekst, lønntakere noe lavere og gruppen andre lavest inntektsvekst. Nettoinntektene pr. skattyter i 1973 var også høyest for selvstendige, noe lavere for lønntakere og lavest for gruppen andre. Dette forholdet bidrar til skjevare inntektsfordeling når vi framskriver inntektene. Vekstfaktorene for antall skattytere kan i noen grad trekke i motsatt retning.

Den skjevaste inntektsfordelingen får vi når vi framskriver bruttoinntektene med vekstfaktorer fra nasjonalregnskapet (LOTTE NR) og avleder nettoinntektene. Gini-koeffisienten blir her 0,4774. Dette får virkning for skatteberegningene. Totaltall for inntektsskatt til staten ligger i dette alternativet vel 12 prosent høyere enn tilsvarende tall fra skattestatistikken.

4. Hypotetiske endringer i skattesystemet for inntektsåret 1976

Dette avsnittet belyser ved eksempler hvilke konsekvenser framskrivningen kan medføre for enkelte typer skatteberegninger. Beregningene utføres for inntektsåret 1976 med framskrevet LOTTE (LOTTE SKATT - vekstfaktorer fra skattestatistikken) og LOTTE med datagrunnlag fra inntektsundersøkelsen i 1976. I alt beregnes 9 alternativer, og provenyendringene er gjengitt i tabell 3 side 20.

Alternativ 1 gir provenyrtap ved å øke klassefradraget fra 5 000 kroner til 6 000 kroner i klasse 1 og fra 10 000 kroner til 12 000 kroner i klasse 2 i 1976 ved beregning av inntektsskatt til kommunene, fellestakst til Skattefordelingsfondet og sykedel av medlemsavgiften til folketrygden.

Alternativ 2 gir provenyrtap ved å foreta en "prisjustering" av inntektsintervallene ved beregning av inntektsskatt til staten. Progresjonsgrensene prisjusteres med 5 % og avrundes til nærmeste hele tusen kroner.

Alternativ 3 gir provenyøkning ved å innføre et "tak" på gjeldsrenter på 20 000 kroner for alle. I dette eksemplet skiller vi derved ikke mellom renter av privat gjeld og gjeld tilknyttet næringsvirksomhet.

Alternativ 4 gir provenyøkning ved at vi tenker oss at posten på selvangivelsen "nettoinntekt av boligeiendom" for alle skattyterne økes til det dobbelte. For skattytere som prosentlignes for inntekt av egen bolig, innebærer dette at prosentsetningen øker fra 2,5 til 5 prosent, dersom skatte-takstene holdes uendret.

Alternativ 5 gir provenyøkning ved oppheving av fribeløp for renter av bankinnskott og utbytte av aksjer. For inntektsåret 1976 er fribeløpet 1 000 kroner i klasse 1 og 2 000 kroner i klasse 2.

Alternativ 6 gir provenyøkning ved at følgende 2 fradragposter på selvangivelsen sløyfes:

- merutgifter ved å bo utenfor hjemmet
- reiseutgifter ved besøk i hjemmet.

Alternativ 7 belyser hva gjeldende regler for innskott etter sparekontrakt og premie for frivillig livsforsikring koster i form av reduserte skatter. For inntektsåret 1976 gis 35 prosent av betalt livsforsikringspremie og/eller spareinnskott i bank som fradrag i skatten. Maksimale sparebeløp er 1 400 kroner pr. år i skatteklasse 1 og 2 800 kroner i skatteklasse 2.

Alternativ 8 belyser alternativt hva det ville koste å gi innskott etter sparekontrakt og premie for frivillig livsforsikring som fradrag i inntekt i stedet for som fradrag i skatt. (Omlaggingen fra

fradrag i inntekt til fradrag i skatt skjedde f.o.m. inntektsåret 1975).

Alternativ 9 gir provenyendring ved overgang fra et system der 35 prosent av premie for frivillig livsforsikring og innskott etter sparekontrakt gis som fradrag i skatt til et system der premie for frivillig livsforsikring og innskott etter sparekontrakt gis som fradrag i inntekt (alternativ 8 minus alternativ 7).

Tabell 3. Provenyendring (+ er økning, - er tap) ved innføring av ulike endringer i reglene for den direkte beskatning for inntektsåret 1976. Mill. kr

	LOTTE med data fra inntektsundersøkelsen i 1976			Sum I	Framskrevet LOTTE med data fra inntektsundersøkelsen i 1973			Sum II	Avvik mellom beregningsmetodene $\frac{\text{SUM II} - \text{SUM I}}{\text{SUM I}} \cdot 100$	
	Selvsten-dige	Lønns-takere	Andre		Selvsten-dige	Lønns-takere	Andre			
<u>Alt. 1.</u>	Fradrag ved beregning av de degressive skattene økes til 6 000 kr i kl. 1 og 12 000 kr i kl. 2	-79	-523	-105	-706	-75	-534	-104	-713	1,0
<u>Alt. 2.</u>	"Prisjustering" av statsskatten	-64	-389	-18	-471	-67	-375	-16	-459	-2,5
<u>Alt. 3.</u>	Tak på gjeldsrenter 20 000 kr	809	101	173	1 084	600	207	52	858	-20,8
<u>Alt. 4.</u>	Inntekt av egen bolig doubles ..	44	241	27	312	59	396	46	500	60,3
<u>Alt. 5.</u>	Oppheving av fribeløp for renter av bankinnskott/utbytte av aksjer	54	201	69	324	43	137	46	225	-30,6
<u>Alt. 6.</u>	Oppheving av fradragspostene "merutgifter ved å bo utenfor hjemmet" og "reiseutgifter ved besøk i hjemmet"	13	105	2	119	7	131	1	138	16,0
<u>Alt. 7.</u>	35% av "skattefri banksparing/frivillig livsforsikring" gis som fradrag i skatt	-59	-292	-32	-383	-61	-307	-23	-392	2,3
<u>Alt. 8.</u>	"Skattefri banksparing/frivillig livsforsikring" gis som fradrag i inntekt	-77	-377	-31	-484	-81	-387	-23	-492	1,7
<u>Alt. 9.</u>	Alt. 8 - alt. 7	-18	-85	1	-101	-20	-80	0	-100	-1,0

Tabell 3 viser at i alternativ 1 og 2 der vi hever "bunnfradraget" ved beregning av de degressive skattene og "prisjusterer" intervallgrensene i regelsettet for inntektsskatt til staten, gir de to beregningsmetodene nesten sammenfallende resultater. I alternativ 3 til 6 derimot gir beregningsmetodene forskjellige provenyvirkninger. Avvikene er et resultat av at postene "nettoinntekt av enebolig", "merutgifter ved å bo utenfor hjemmet" og "reiseutgifter ved besøk i hjemmet" har vist en svakere vekst enn nettoinntektene, mens posten "gjeldsrenter" har hatt en større vekst enn nettoinntektene fra 1973 til 1976 for alle skattytere under ett. For flere av alternativene er avvikene innenfor

enkelte sosioøkonomiske grupper adskillig større enn totalavvikene. Avvikene for enkelte grupper viser også motsatt fortegn av totalavvikene. I alternativ 7 til 9 der ulike regler for innskott etter sparekontrakt og premie for frivillig livsforsikring behandles, gir beregningsmetodene nesten identiske provenyvirksomheter. Summen av disse postene har utviklet seg omlag i takt med nettoinntektene fra 1973 til 1976.

5. Konklusjoner

I kap. 3 konstaterte vi at de inntektsfordelingene vi beregner ved hjelp av LOTTE SKATT (vekstfaktorer fra skattestatistikken) og LOTTE NR (vekstfaktorer fra nasjonalregnskapet) avviker fra skattestatistikken data. Det er to hovedgrunner til avvikene: (i) inntektsfordelingen beregnet i LOTTE i utgangssituasjonen (1973) er ikke i overensstemmelse med skattestatistikken, og (ii) vi får ikke tatt hensyn til eventuelle endringer i inntektsfordelingen innenfor hver sosioøkonomisk gruppe fra 1973 til 1976. Når det gjelder endring i inntektsfordelingen vil forskyvninger mellom skatteklasse 1 og skatteklasse 2 (flere ektefeller i lønnet arbeid) være et viktig moment. Så lenge vi klarer å anslå utviklingen i total nettoinntekt noenlunde bra, gjør dette at vi får bra anslag for de degressive skattene. "Feil" inntektsfordeling spiller imidlertid avgjørende rolle ved beregning av den progressive statskatten.

Resultatene i tabell 2 side 14 og i tabellene 5.1-5.4 side 24 og 25 viser at av de to framskrivingsmetodene gir metoden med vekstfaktorer fra skattestatistikken best resultater. Framskrivingsmetoden beskrevet i avsnitt 2.3 gir stort sett gode resultater når det gjelder de degressive skattene, men anslaget for statsskatten blir svært høyt. Utfra de foreliggende beregninger kan vi derfor slutte at vi bør være forsiktige med å bruke LOTTE til å anslå nivå tall for i alle fall inntektsskatt til staten i et år der vi bare kan hente vekstfaktorer fra nasjonalregnskapet (eller "MODIS-vekstfaktorer").

Resultatene i kap. 4, der vi foretok hypotetiske endringer i skattesystemet for inntektsåret 1976, viser at framskrevet LOTTE gir gode provenyanslag for de alternativene der definisjonen av nettoinntekten holdes uendret.¹⁾ For å utføre denne type beregninger (uendrede nettoinntekter) trenger vi imidlertid ikke modellen LOTTE. Når regelendringene er av en slik karakter at de ikke påvirker nettoinntektene, brukes i alminnelighet modellen for direkte skatter i MODIS IV. Datagrunnlaget til denne modellen hentes fra skattestatistikken (oppgaver over nettoinntekter), og modellgrunnlaget oppdateres årlig etter hvert som ny skattestatistikk foreligger. Provenyanslag basert på framskrevet LOTTE for regelendringer der definisjonen av nettoinntekten endres, er imidlertid svært usikre, og bør derfor behandles med forsiktighet.

I dette notatet har vi sett på framskrivinger over en tre-års periode. Neste inntektsundersøkelse er planlagt for inntektsåret 1979, og resultatene fra denne undersøkelsen blir vel tidligst tilgjengelig en gang i løpet av året 1981, dvs. at vi vil ha behov for å framskrive 1976-materialet i minimum 3 år og helt opp til 6 år. Framskrivinger på 5 til 6 år vil selvsagt forsterke de problemer vi har drøftet i kap. 3 og 4.

Resultatene viser alt i alt at det er behov for å utvikle andre framskrivingsmetoder enn de som har vært i bruk til nå. Dette gjelder særlig for beregninger der vi endrer det inntektsbegrep som legges til grunn ved beskatningen. Ut fra annen statistikk kunne en prøve å finne holdepunkter for hvordan enkelte poster på selvangivelsen endres. For eksempel vil kanskje kredittmarkedsstatistikken oppgaver over bankens utlån til ulike sektorer kombinert med Norges Banks oppgaver over rentesatser på nye utlån, være et utgangspunkt for å si noe om hvordan gjeldsrentene utvikler seg. For en del poster på selvangivelsen vil en antakelig finne at inntektsstatistikken er det eneste holdepunktet vi har. Dette gjelder kanskje i særlig grad fradragspostene. Et alternativ til å framskrive disse i takt med inntektene vil være å bruke en beregnet årlig gjennomsnittlig vekst fra tidligere inntektsundersøkelser.

1) Vi betrakter beregningene basert på data fra inntektsundersøkelsen i 1976 som fasit, dvs. vi ser bort fra eventuelle utvalgsskjevheter og andre usikkerhetsmomenter f.eks. i forbindelse med oppblåsing.

Litteraturhenvisninger:

- [1] Garaas, E.: LOTTE - en revidert versjon av programmet for beregning av skatt under ulike inntektsdefinisjoner og skatteregler. Arbeidsnotater fra Statistisk Sentralbyrå, IO 73/32, Oslo 1973.
- [2] Garaas, E.: En modell for analyse av skatter ved forskjellige definisjoner av inntekt. Artikler fra Statistisk Sentralbyrå, nr. 94, Oslo 1977.
- [3] Statistisk Sentralbyrå: Inntektsstatistikk 1973, NOS A 892, Oslo 1977.
- [4] Statistisk Sentralbyrå: Skattestatistikk 1973, NOS A 741, Oslo 1975.
- [5] Cappelen, Å.: Makrokonsumfunksjonen i MODIS IV. Arbeidsnotater fra Statistisk Sentralbyrå, IO 78/6, Oslo 1978.
- [6] Sen, A.: On Economic Inequality, Oxford 1973.
- [7] Atkinson, A.B.: On the Measurement of Inequality. Journal of Economic Theory, Vol. 2, 1970.

Tabell 4.1. Alle skattytere. Mill. kroner 1973

Inntekts- intervall kr.	Nettoinnt.- særfradrag		Kom.skatt+ felleskatt		Inntektsskatt til staten		Sykedel		Pensjonsdel	
	Skatte- stat.	LOTTE	Skatte- stat.	LOTTE	Skatte- stat.	LOTTE	Skatte- stat.	LOTTE	Skatte- stat.	LOTTE
0 - 9 999	1 682	2 658	113	123	0	0	48	67	55	70
10 000 - 19 999	5 552	5 779	838	880	5	5	208	219	312	314
20 000 - 29 999	8 516	8 429	1 545	1 528	169	166	323	320	550	522
30 000 - 44 999	18 667	17 708	3 601	3 401	826	764	708	673	1 211	1 159
45 000 - 59 999	10 184	10 098	2 037	2 022	686	678	386	384	678	677
60 000 - 79 999	5 099	5 048	1 048	1 040	492	481	193	192	362	362
80 000 - 99 999	2 071	2 434	432	511	268	325	78	92	152	185
100 000 - 299 999	2 525	2 765	527	583	494	542	73	81	143	164
300 000 og over	246	278	48	58	92	106	2	3	4	6
Sum	54 542	55 197	10 188	10 147	3 032	3 066	2 020	2 031	3 468	3 459

Tabell 4.2. Selvstendige. Mill. kroner 1973

Inntekts- intervall kr.	Nettoinnt.- særfradrag		Kom.skatt+ felleskatt		Inntektsskatt til staten		Sykedel		Pensjonsdel	
	Skatte- stat.	LOTTE	Skatte- stat.	LOTTE	Skatte- stat.	LOTTE	Skatte- stat.	LOTTE	Skatte- stat.	LOTTE
0 - 9 999	126	128	8	5	0	0	3	4	14	23
10 000 - 19 999	635	556	84	76	0	0	23	21	86	72
20 000 - 29 999	904	827	152	140	10	9	34	31	128	118
30 000 - 44 999	1 384	1 428	258	265	50	49	52	54	198	210
45 000 - 59 999	1 047	1 138	207	224	67	69	40	43	149	158
60 000 - 79 999	848	868	173	179	80	82	32	33	120	124
80 000 - 99 999	482	714	100	151	62	96	18	27	65	94
100 000 - 299 999	885	1 076	186	232	178	210	24	32	81	106
300 000 og over	140	66	28	14	53	26	1	1	3	2
Sum	6 451	6 801	1 196	1 287	500	541	227	246	844	908

Tabell 4.3. Lønnstakere. Mill. kroner 1973

Inntekts- intervall kr.	Nettoinnt.- særfradrag		Kom.skatt+ felleskatt		Inntektsskatt til staten		Sykedel		Pensjonsdel	
	Skatte- stat.	LOTTE	Skatte- stat.	LOTTE	Skatte- stat.	LOTTE	Skatte- stat.	LOTTE	Skatte- stat.	LOTTE
0 - 9 999	831	848	54	60	0	0	21	26	41	47
10 000 - 19 999	3 690	3 983	584	632	5	4	139	151	226	241
20 000 - 29 999	6 775	6 480	1 249	1 193	148	139	257	246	422	403
30 000 - 44 999	16 603	15 690	3 216	3 031	749	696	630	596	1 013	949
45 000 - 59 999	8 832	8 614	1 771	1 730	599	589	335	327	529	519
60 000 - 79 999	4 083	4 024	842	830	395	384	155	153	242	238
80 000 - 99 999	1 498	1 631	314	342	194	216	57	62	87	91
100 000 - 299 999	1 461	1 447	306	301	279	284	43	41	63	58
300 000 og over	66	178	12	38	24	66	1	2	1	4
Sum	43 839	42 895	8 348	8 156	2 393	2 378	1 638	1 604	2 624	2 552

Tabell 4.4. Andre. Mill. kroner 1973

Inntekts- intervall kr.	Nettoinnt.- særfradrag		Kom.skatt+ felleskatt		Inntektsskatt til staten		Sykedel		Pensjonsdel	
	Skatte- stat.	LOTTE	Skatte- stat.	LOTTE	Skatte- stat.	LOTTE	Skatte- stat.	LOTTE	Skatte- stat.	LOTTE
0 - 9 999	726	1 682	52	58	0	0	24	38	0	0
10 000 - 19 999	1 227	1 240	170	172	1	1	46	47	0	0
20 000 - 29 999	837	1 122	144	195	12	18	32	43	0	0
30 000 - 44 999	680	590	127	106	27	19	26	22	0	0
45 000 - 59 999	305	346	59	68	20	21	12	13	0	0
60 000 - 79 999	168	156	33	32	17	15	6	6	0	0
80 000 - 99 999	91	88	18	18	12	12	3	3	0	0
100 000 - 299 999	179	242	35	50	37	48	5	8	0	0
300 000 og over	40	34	8	6	14	14	0	0	0	0
Sum	4 253	5 500	646	704	140	147	154	180	0	0

Tabell 5.1. Alle skattytere. Mill. kroner 1976

Inntekts- intervall kr.	Nettoinntekt- særfradrag				Inntektsskatt til kommunene, felleskatt og sykedel				Inntektsskatt til staten				Pensjonsdel av folketrygdavgiften			
	Skatte- stat. 76	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE NR	Skatte- stat. 76	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE NR	Skatte- stat. 76	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE NR	Skatte- stat. 76	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE NR
0- 9999	1097	2142	2210	1550	70	78	82	46	0	0	0	0	17	26	33	27
10000- 19999	3753	3905	4167	3541	573	591	617	492	1	0	0	0	107	106	106	98
20000- 29999	5842	5898	6745	5910	1192	1207	1386	1195	10	8	9	6	211	209	248	209
30000- 44999	13086	12689	13039	11558	2960	2877	2943	2603	225	218	211	180	531	524	529	448
45000- 59999	20697	21797	20311	18349	4910	5179	4774	4317	767	802	689	621	882	933	877	773
60000- 79999	22232	22014	18985	20617	5400	5346	4598	4995	1335	1285	1095	1178	956	956	840	873
80000- 99999	10183	10176	9575	11360	2524	2526	2366	2807	976	954	870	1020	450	453	436	502
100000-299999	10515	10797	12665	14390	2649	2727	3215	3656	1879	1916	2342	2653	455	476	554	615
300000 og over	531	610	960	986	131	158	250	256	182	235	367	376	8	9	17	17
Sum	87934	90026	88657	88262	20408	20690	20232	20367	5377	5418	5582	6034	3616	3693	3639	3563

Tabell 5.2. Selvstendige. Mill. kroner 1976

Inntekts- intervall kr.	Nettoinntekt- særfradrag				Inntektsskatt til kommunene, felleskatt og sykedel				Inntektsskatt til staten				Pensjonsdel av folketrygdavgiften			
	Skatte- stat. 76	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE NR	Skatte- stat. 76	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE NR	Skatte- stat. 76	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE NR	Skatte- stat. 76	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE NR
0- 9999	39	44	68	62	2	3	3	2	0	0	0	0	1	4	10	5
10000- 19999	234	227	286	265	34	34	39	34	0	0	0	0	14	16	16	18
20000- 29999	547	627	526	463	106	122	100	87	1	1	0	0	33	37	33	27
30000- 44999	1322	1583	1128	1138	286	344	242	245	16	18	10	11	82	96	74	67
45000- 59999	1590	1850	1323	1196	367	426	303	274	48	51	34	32	102	117	98	82
60000- 79999	1909	1907	1683	1691	459	462	399	401	109	109	82	81	128	133	130	120
80000- 99999	1352	1474	1398	1518	334	361	342	372	129	123	115	124	96	110	102	106
100000-299999	2576	2589	3644	4158	651	661	937	1068	491	492	739	837	171	179	241	264
300000 og over	276	322	323	332	68	83	84	87	96	125	120	123	6	7	9	9
Sum	9845	10623	10381	10824	2307	2495	2448	2571	890	919	1100	1209	633	698	715	697

Tabell 5.3. Lønnstakere. Mill. kroner 1976

Inntekts- intervall kr.	Nettoinntekt- særfradrag				Inntektsskatt til kommunene, felleskatt og sykedel				Inntektsskatt til staten				Pensjonsdel av folketrygdavgiften			
	Skatte- stat. 76	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE NR	Skatte- stat. 76	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE NR	Skatte- stat. 76	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE NR	Skatte- stat. 76	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE NR
0- 9999	645	764	623	526	33	36	34	26	0	0	0	0	16	22	23	21
10000- 19999	2213	2143	2180	1911	368	364	369	316	1	0	0	0	93	89	90	80
20000- 29999	4170	3993	5065	4368	870	839	1060	907	8	6	7	5	178	171	214	183
30000- 44999	10516	9859	10419	8996	2406	2265	2378	2055	195	186	184	157	448	427	454	381
45000- 59999	18416	19170	18379	16545	4384	4576	4337	3911	698	730	641	578	780	813	779	691
60000- 79999	19840	19510	16809	18472	4826	4742	4082	4487	1198	1144	989	1076	827	821	710	753
80000- 99999	8603	8269	8037	9670	2136	2059	1990	2394	825	789	744	881	354	342	334	396
100000-299999	7516	7747	8455	9686	1896	1959	2139	2454	1306	1334	1493	1713	284	297	312	352
300000 og over	178	137	561	583	45	34	147	153	62	48	217	226	2	2	8	8
Sum	72097	71591	70527	70757	16964	16874	16538	16702	4293	4237	4275	4637	2982	2985	2924	2867

Tabell 5.4. Andre. Mill. kroner 1976

Inntekts- intervall kr.	Nettoinntekt- særfradrag				Inntektsskatt til kommunene, felleskatt og sykedel				Inntektsskatt til staten				Pensjonsdel av folketrygdavgiften			
	Skatte- stat. 76	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE NR	Skatte- stat. 76	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE NR	Skatte- stat. 76	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE NR	Skatte- stat. 76	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE NR
0- 9999	412	1335	1518	962	33	40	44	17	0	0	0	0	0			
10000- 19999	1306	1535	1700	1365	172	193	209	142	0	0	0	0	1			
20000- 29999	1124	1278	1153	1078	216	246	225	201	1	1	1	0	1			
30000- 44999	1248	1248	1492	1424	268	268	323	302	14	14	17	12	1			
45000- 59999	691	777	609	608	157	178	134	132	21	20	14	11	3			
60000- 79999	484	597	493	454	114	142	117	107	28	33	24	20	3			
80000- 99999	228	433	140	173	54	106	33	42	22	41	11	15	1			
100000-299999	422	460	566	546	101	106	140	135	82	90	110	103	1			
300000 og over	76	150	76	70	18	41	18	16	24	62	30	27	0			
Sum	5991	7812	7748	6680	1133	1321	1246	1093	192	262	207	188	-	10	-	-

Tabell 6.1. Inntektsposter på selvangivelsen. Antall skattytere som har beløp på enkelte poster på selvangivelsen i 1976 og totalt beløp på hver post beregnet ved hjelp av framskrevet LOTTE (data fra IU 73) og LOTTE med data fra inntektsundersøkelsen i 1976

Inntektsposter	Selvstendige				Avvik i beløp %	Lønnstakere				Avvik i beløp %
	Antall		Beløp mill.kr			Antall		Beløp mill.kr		
	LOTTE SKATT	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE IU 76		LOTTE SKATT	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE IU 76	
Lønn, gratiale, etc.	65387	84968	654	924	-29,2	1496001	1529614	76784	77986	-1,5
Særgodtgjørelser	566	245	0	0	0	56965	62162	50	59	-15,3
Verdi av fri kost, bekledning, bolig, lys, brensel, bruk av bil, o.l.	1167	902	1	5	-80,0	79998	60648	200	153	30,7
Overskott på reise-, diett- og bilgodtgjørelse	853	2867	2	5	-60,0	97249	129974	211	210	0,5
Tjenestepensjon, livrenter o.l.	4300	5076	45	51	-11,8	41230	42173	563	460	22,4
Annen inntekt av arbeid eller oppdrag	15388	6920	65	86	-24,4	81163	32489	357	90	296,7
Inntekt av håndverk og husflidsarbeid i hjemmet .	556	693	1	7	-85,7	1281	1618	12	16	-25,0
Ytelser fra folketrygd ...	30619	23915	657	352	86,6	141633	138652	2538	2303	10,2
Bidrag	1946	3708	7	49	-85,7	34203	42282	292	261	11,9
Sum post, grunnlag for beregning av minstefradrag	96517	110095	1434	1480	-3,1	1503132	1545570	81003	81541	-0,7
Inntekt av jordbruk	75012	77124	3197	3290	-2,8	38387	57790	331	707	-53,2
Inntekt av skogbruk	25383	34425	321	385	-16,6	12260	18535	91	178	-48,9

Tabell 6.1 (forts.). Inntektsposter på selvangivelsen. Antall skattytere som har beløp på enkelte poster på selvangivelsen i 1976 og totalt beløp på hver post beregnet ved hjelp av framskrevet LOTTE (data fra IU 73) og LOTTE med data fra inntektsundersøkelsen i 1976

Inntektsposter	Andre skattytere				Avvik i beløp %	Alle skattytere				Avvik i beløp %
	Antall		Beløp mill.kr			Antall		Beløp mill.kr		
	LOTTE SKATT	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE IU 76		LOTTE SKATT	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE IU 76	
Lønn, gratiale, etc. ...	151700	139879	1280	1494	-14,3	1713088	17554461	78718	80405	-2,1
Særgodtgjørelser	598	2084	1	2	-50,0	58129	64491	51	61	-16,4
Verdier av fri kost, bekledning bolig, lys, brensel, bruk av bil, o.l.	4545	2377	6	11	-45,5	85709	63927	207	170	21,8
Overskott på reise-, diett- og bilgodtgjørelse	324	1864	0	4	-100,0	98425	134705	214	219	-2,3
Tjenestepensjon, livrenter o.l.	140515	137019	1896	1443	31,4	186044	184268	2503	1955	28,0
Annen inntekt av arbeid eller oppdrag	11810	4493	41	26	57,7	108362	43902	464	202	129,7
Inntekt av håndverk og husflidsarbeid i hjemmet	1782	695	3	7	-57,1	3619	3006	15	31	-51,6
Ytelser fra folketrygd	463577	533202	9088	11017	-17,5	635830	695769	12283	13672	-10,2
Bidrag	17803	16879	152	114	33,3	53953	62869	451	424	6,4
Sum post, grunnlag for beregning av minstefradrag	585448	628563	12467	14117	-11,7	2185098	2284228	94904	97139	-2,3
Inntekt av jordbruk ...	24952	27546	196	286	-31,5	138350	162460	3724	4282	-13,0
Inntekt av skogbruk ...	11055	11872	121	54	124,1	48698	64832	532	617	-13,8

Tabell 6.1 (forts.). Inntektsposter på selvangivelsen. Antall skattytere som har beløp på enkelte poster på selvangivelsen i 1976 og totalt beløp på hver post beregnet ved hjelp av framskrevet LOTTE (data fra IU 73) og LOTTE med data fra inntektsundersøkelsen i 1976

Inntektsposter	Selvstendige				Avvik i beløp %	Lønnstakere				Avvik i beløp %
	Antall		Beløp mill.kr			Antall		Beløp mill.kr		
	LOTTE SKATT	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE IU 76		LOTTE SKATT	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE IU 76	
Inntekt av fiskeri-næring	4722	4202	92	125	-26,4	35192	27518	969	1035	-6,4
Annen næringsinntekt .	101031	113996	8435	8339	1,2	29081	30182	946	571	65,7
Renter av bankinnskott etc., uavkortet	81794	102090	278	240	15,8	374509	502465	640	770	-16,9
Utbytte av aksjer, uavkortet	23533	19213	35	73	-52,1	51612	62769	210	173	21,4
Nettoinntekt av enebolig	50765	54862	120	86	39,5	397542	411288	865	530	63,2
Nettoinntekt av hytte eller landsted	22068	24509	23	15	53,3	130633	138625	107	82	30,5
Nettoinntekt av annen fast eiendom	9437	7511	183	202	-9,4	42346	28591	279	168	66,1
Gevinst ved tomtsalg, ved ekspropriasjon av fast eiendom og gevinst ved andre salg	3402	4027	106	106	0,0	7774	4659	118	43	174,4
Renter av utestående fordringer etc.	12379	18335	65	65	0,0	25714	28942	137	91	50,5
Renter av utenlandske ihendehaverobl. etc. .	1150	1915	2	7	-71,4	2674	1890	47	2	2250,0
Andre inntekter	21365	32412	119	92	29,3	54902	130354	172	342	-49,7
Sum bruttoinntekt	173332	191948	14239	14290	-0,4	1515312	1570764	85347	85610	-0,3

Tabell 6.1 (forts.). Inntektsposter på selvangivelsen. Antall skattytere som har beløp på enkelte poster på selvangivelsen i 1976 og totalt beløp på hver post beregnet ved hjelp av framskrevet LOTTE (data fra IU 73) og LOTTE med data fra inntektsundersøkelsen i 1976.

Inntektsposter	Andre skattytere				Avvik i beløp %	Alle skattytere				Avvik i beløp %
	Antall		Beløp mill.kr			Antall		Beløp mill.kr		
	LOTTE SKATT	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE IU 76		LOTTE SKATT	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE IU 76	
Inntekt av fiskeri-næring	7118	2782	19	26	-26,9	47031	34502	1080	1186	-8,9
Annen næringsinntekt .	5595	8285	283	522	-45,8	135707	152463	9664	9432	2,5
Renter av bankinnskott etc., uavkortet	180647	180725	424	492	-13,8	636951	785280	1342	1502	-10,7
Utbytte av aksjer, uavkortet	30521	30465	88	122	-27,9	105675	112447	332	367	-9,5
Nettoinntekt av enebolig	137195	108788	192	90	113,3	585502	574938	1177	707	66,5
Nettoinntekt av hytte eller landsted	25661	29688	16	16	0,0	178362	192822	146	113	29,2
Nettoinntekt av annen fast eiendom	27246	12706	134	113	18,6	79029	48808	596	482	23,7
Gevinst ved tomtsalg, ved ekspropriasjon av fast eiendom og gevinst ved andre salg	4863	7008	85	222	-61,7	16038	15694	309	371	-16,7
Renter av utestående fordringer etc.	24317	28219	110	154	-28,6	62411	75496	312	309	1,0
Renter av utenlandske ihendehaverobl. etc. .	1289	1923	6	13	-53,8	5112	5728	56	22	154,5
Andre inntekter	25778	37346	186	498	-62,7	102045	200112	477	932	-48,8
Sum bruttoinntekt	600684	633957	14049	16357	-14,1	2289327	2396669	113635	116256	-2,3

Tabell 6.2. Fradragsposter på selvangivelsen. Antall skattytere som har beløp på enkelte poster på selvangivelsen i 1976 og totalt beløp på hver post beregnet ved hjelp av framskrevet LOTTE (data fra IU 73) og LOTTE med data fra inntektsundersøkelsen i 1976

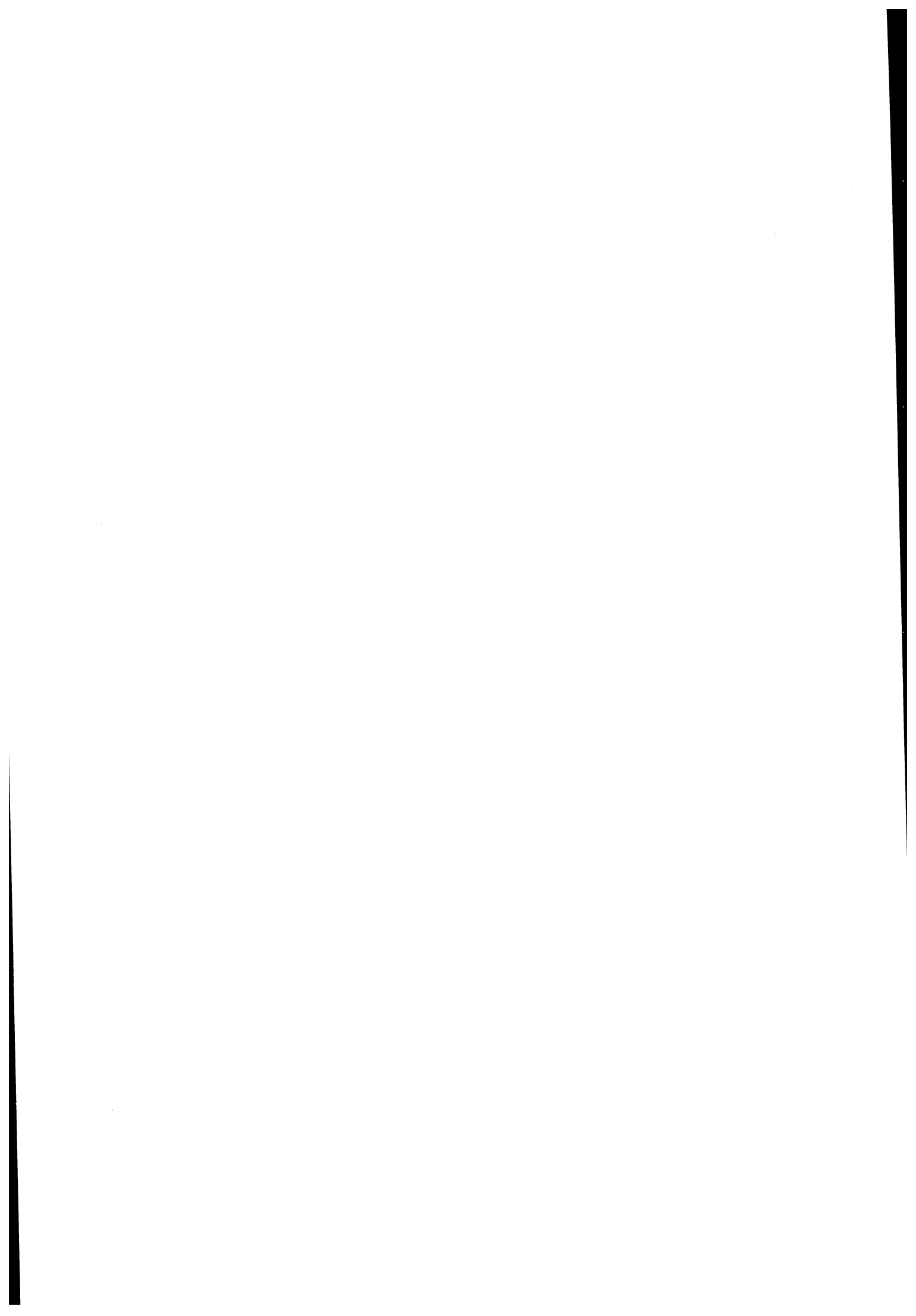
Fradragsposter	Selvstendige				Avvik i beløp %	Lønnstakere				Avvik i beløp %
	Antall		Beløp mill.kr			Antall		Beløp mill.kr		
	LOTTE SKATT	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE IU 76		LOTTE SKATT	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE IU 76	
Reiseutgifter utover 400 kr.	7 292	11 325	13	11	18,2	701 382	764 309	1 156	1 019	13,4
Merutgifter ved å bo utenfor hjemmet og reiseutgifter ved besøk i hjemmet	7 511	8 109	17	26	-34,6	79 266	61 006	317	236	34,3
Tilskott til pensjonsordning	3 107	6 569	6	18	-66,7	367 109	394 490	408	421	-3,1
Pliktig underholdsbidrag, kårytelser .	19 790	27 181	81	113	-28,3	47 106	56 662	244	289	-15,6
Premie for frivillig livsforsikring	92 233	93 673	85	79	7,6	599 852	574 076	379	337	12,5
Innskudd etter sparekontrakt	46 608	50 149	95	95	0,0	311 091	328 097	512	528	-3,0
Premie for egen pensjonsforsikring .	14 355	18 342	137	133	3,0	34 890	35 636	165	140	17,9
Underskott i næring for tidligere år ...	13 556	13 024	165	239	-31,0	42 264	39 445	280	307	-8,8
Underskott i næring i 1976										
Renter av gjeld	138 796	147 874	1 818	2 102	-13,5	693 770	787 948	2 645	3 048	-13,2
Sum fradrag	166 644	184 762	2 930	3 509	-16,5	1 513 390	1 570 069	12 968	11 652	11,3

Tabell 6.2 (forts.). Fradragsposter på selvangivelsen. Antall skattytere som har beløp på enkelte poster på selvangivelsen i 1976 og totalt beløp på hver post beregnet ved hjelp av framskrevet LOTTE (data fra IU 73) og LOTTE med data fra inntektsundersøkelsen i 1976

Fradragsposter	Andre skattytere				Avvik i beløp %	Alle skattytere				Avvik i beløp %
	Antall		Beløp mill.kr			Antall		Beløp mill.kr		
	LOTTE SKATT	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE IU 76		LOTTE SKATT	LOTTE IU 76	LOTTE SKATT	LOTTE IU 76	
Reiseutgifter utover 400 kr.	8 962	14 140	6	8	-25,0	717 637	789 774	1 175	1 038	13,2
Merutgifter ved å bo utenfor hjemmet og reiseutgifter ved besøk i hjemmet	1 484	1 851	2	4	-50,0	88 260	70 966	336	266	26,3
Tilskott til pensjonsordning	2 681	4 168	2	3	-33,3	372 898	405 227	416	442	-5,9
Pliktig underholdsbidrag, kårytelser .	2 418	4 195	10	21	-52,4	69 315	88 038	335	423	-20,8
Premie for frivillig livsforsikring	20 417	18 387	9	12	-25,0	712 501	686 136	473	427	10,8
Innskudd etter sparekontrakt	38 011	44 149	71	89	-20,2	395 710	422 395	678	711	-4,6
Premie for egen pensjonsforsikring .	1 254	963	3	3	0,0	50 499	54 941	304	276	10,1
Underskott i næring for tidligere år ...	16 210	11 014	136	365	-62,7	72 031	63 483	582	911	-36,1
Underskott i næring i 1976										
Renter av gjeld	113 427	102 495	324	488	-33,6	945 993	1 038 317	4 787	5 638	-15,1
Sum fradrag	596 807	632 328	1 993	2 462	-19,0	2 276 841	2 387 159	17 890	17 624	1,5

- Nr. 79/1 Hans Viggo Sæbø: Energibruk etter formål ISBN 82-537-0992-7
- " 79/2 Viggo Jean-Hansen: Det norske nasjonalregnskapet Dokumentasjonsnotat nr. 7 Sektorberegninger for samferdselssektorene og reparasjon av kjøretøyer m.v. ISBN 82-537-0968-4
- " 79/3 Jon Blaalid: Undersøkelse av renholdsbedrifter 1977 ISBN 82-537-0969-2
- " 79/4 Anne Lise Ellingsæter: Deltidsundersøkelsen 1978 ISBN 82-537-0970-6
- " 79/5 Grete Dahl: Boligutgiftsbegrepet i forbruksundersøkelsene En metodestudie ISBN 82-537-0971-4
- " 79/6 Charlotte Koren: MAFO-Makromodell for folketrygden En skisse av en budsjettmodell ISBN 82-537-0972-2
- " 79/7 Odd Skarstad: Estimering av inntektsderiverte på tverrsnittsdata med målefeil ISBN 82-537-0976-5
- " 79/8 Svein Røgeberg: Det norske nasjonalregnskapet Dokumentasjonsnotat nr. 14 Sektorberegninger for fiske og fangst ISBN 82-537-0977-3
- " 79/9 Statsansattes vurdering av arbeidsforholdene i staten 1977 ISBN 82-537-0954-4
- " 79/10 Statistikk fra det økonomiske og medisinske informasjonssystem Alminnelige somatiske sykehus 1977 ISBN 82-537-0985-4
- " 79/11 Nils Martin Stølen: Substitusjonsmuligheter mellom energivarer Med et Appendiks av Steinar Strøm og Nils Martin Stølen ISBN 82-537-0990-0
- " 79/12 Skatter og overføringer til private Historisk oversikt over satser m.v. Årene 1969 - 1979 ISBN 82-537-0978-1
- " 79/13 Helge Herigstad: Forbruksundersøkinga 1967 - 1977 samanlikna med nasjonalrekneskapen ISBN 82-537-1001-1
- " 79/14 Jon Blaalid: Oppgavebyrden for små bedrifter ISBN 82-537-0995-1
- " 79/15 Leif Korbøl og Svein Røgeberg: Det norske nasjonalregnskapet Dokumentasjonsnotat nr. 3 Sektorberegninger for jordbruk og skogbruk ISBN 82-537-1003-8
- " 79/16 Helge Herigstad: Forbrukseiningar ISBN 82-537-0994-3
- " 79/17 Morten Reymert: Makro-økonomiske virkninger for Norge av økte råvarepriser ISBN 82-537-1011-9
- " 79/18 Helge Herigstad: Utgifter til reiser og transport i forbruksundersøkinga og nasjonalrekneskapen ISBN 82-537-1015-1
- " 79/19 Lars Kristoffersen: Yrke og dødelighet Tilleggsberegninger til tidligere analyse Occupational Mortality ISBN 82-537-1044-5
- " 79/20 Rolf Aaberge: Eksakte metodar for analyse av 2x2-tabellar ISBN 82-537-1048-8
- " 79/21 Olaf Foss and Eivind Hoffmann: Two Notes on Labour Market Statistics ISBN 82-537-1045-3
- " 79/22 Knut Ø. Sørensen: Regional dødelighet Oversikt og opplegg til behandling i befolkningsframskrivningene ISBN 82-537-1046-1
- " 79/23 Inger Gabrielsen: Aktuelle skattetal ISBN 82-537-1040-2
- " 79/24 Sigurd Tveitereid: En kvartalsmodell for priser og lønninger ISBN 82-537-1041-0
- " 79/25 Erik Hernæs: Innføring av aldersspesifikasjon i utdanningsmodellen: Innledende analyse av hvordan et utdanningsvalg avhenger av alder og tidligere utdanning ISBN 82-537-1057-7
- " 79/26 Odd Skarstad: Om husholdningers økonomi over livsløpet En metodestudie ISBN 82-537-1061-5
- " 79/27 Erik Biørn: Teoretisk opplegg for behandling av det private konsum i en korttidsmodell ISBN 82-537-1053-4
- " 79/28 Halvard Lesteberg: Kapasitetsutnytting i norsk industri ISBN 82-537-1059-3

- Nr. 79/29 Petter Frenger, Eilev S. Jansen og Morten Reymert: Modell for norsk eksport av bearbeidde industrivarer ISBN 82-537-1069-0
- " 79/30 Frank Foyn: Energibruk i tjenesteytende virksomhet 1977 ISBN 82-537-1070-4
- " 80/1 Svein Longva, Lorents Lorentsen and Øystein Olsen: Energy in a Multi-Sectoral Growth Model Energi i en flersektors vekstmodell ISBN 82-537-1082-8
- " 80/2 Viggo Jean-Hansen: Totalregnskap for fiske- og fangstnæringen 1975 - 1978 ISBN 82-537-1080-1
- " 80/3 Erik Biørn og Hans Erik Fosby: Kvartalsserier for brukerpriser på realkapital i norske produksjonssektorer ISBN 82-537-1087-9
- " 80/4 Erik Biørn and Eilev S. Jansen: Consumer Demand in Norwegian Households 1973 - 1977 A Data Base for Micro-Econometrics ISBN 82-537-1086-0
- " 80/5 Ole K. Hovland: Skattemodellen LOTTE Testing av framskrivingsmetoder ISBN 82-537-1088-7
- " 80/6 Fylkesvise elektrisitetsprognoser for 1985 og 1990 En metodestudie ISBN 82-537-1091-7
- " 80/8 Øyvind Lone: Hovedklassifiseringa i arealregnskapet ISBN 82-537-1104-2

Pris kr 9,00

Publikasjonen utgis i kommisjon hos H. Aschehoug & Co. og
Universitetsforlaget, Oslo, og er til salgs hos alle bokhandlere.

ISBN 82-537-1088-7
ISSN 0332-8422